

Nr 1

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen lagutskott åliggande granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning ha båda kamrarna till lagutskott hänvisat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna berättelse angående justitieombudsmansämbetets förvaltning under år 1954.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från justitieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diarium, vilka år 1954 förts i nämnda expedition, dels protokoll över de av justitieombudsmannen under året verkställda inspektionerna, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte ha på särskild begäran handlingarna rörande vissa av justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelas till en början, att justitieombudsmannen Folke Rudewall dels på grund av sjukdom åtnjutit ledighet från ämbetets utövande under tiden den 12—den 23 januari och dels begagnat sig av semester under tiderna den 14—den 31 maj och den 23 augusti—den 18 september. Under nämnda tider har justitieombudsmannens av riksdagen utsedde ställföreträdare f. d. lagmannen Alfred Bexelius förestått ämbetet. Med stöd av 21 § andra stycket i instruktionen har justitieombudsmannen uppdragit åt Bexelius att under tiden den 1—den 30 november förrätta å justitieombudsmansämbetet ankommande göromål med undantag av ärende rörande klagomål mot statens hyresråd, vilket ärende jämte andra därmed sammanhängande ärenden handlagts av justitieombudsmannen.

Ämbetsberättelsen upptager härefter redgörelse för sådana mot tjänstemän för fel eller försummelse i tjänsten anställda åtal, vilka under året blivit slutligen avgjorda eller i någon instans prövade.

Justitieombudsmannen redogör vidare i berättelsen för vissa andra ärenden, som ej föranlett åtal, och meddelar därvid, att han i likhet med vad tidigare skett under denna avdelning intagit redgörelse för allenast ett mindre antal under år 1954 behandlade ärenden.

I ämbetsberättelsen äro därefter intagna av justitieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1954 till Konungen avlättna framställningar, nämligen

den 2 december angående ändring av vissa bestämmelser om rättegångskostnad i mål, vari part åtnjutit fri rättegång;

den 20 december angående införande av rätt att fullfölja talan mot statens hyresråds beslut i vissa fall; samt

den 28 december angående tillgodoseende av lantbruksnämndernas behov av ökad juridisk sakkunskap.

Under år 1954 har justitieombudsmannen Rudewall inspekterat domstolar och andra myndigheter inom Östergötlands, Kalmar och Skaraborgs län. Därjämte har han förrättat inspektion av vissa centrala förvaltningsmyndigheter i Stockholm. Tjänstförrättande justitieombudsmannen Bexelius har företagit en inspektionsresa i Västernorrlands län.

I avseende å vad under inspektionerna förekommit hänvisas i ämbetsberättelsen till de därunder förda protokollen.

Över de under 1954 handlagda klagomålen och anställda åtalen meddelas i berättelsen följande översikt:

»Antalet härstädes under år 1954 diarieförda ärenden har uppgått till 741.

Vid 1954 års början voro — fränsett ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest mot tjänstemän anhängiggjorda ärenden fortfarande under handläggning härstädes.... 77

Under år 1954 ha anhängiggjorts ärenden mot tjänstemän:

genom inkomna klagomål — däribland icke inberäknat ett antal anonyma skrifter, vilka icke diarieförts — ett antal av	521
samt på grund av anmärkningar, gjorda vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av	184

Summa balanserade och inkomna ärenden mot tjänstemän 782

Av berörda 782 ärenden ha under år 1954:

1) såsom återkallade avskrivits	6
2) till annan myndighet överlämnats	8
3) efter vederbörandes hörande fått förfalla	287
4) efter annorledes verkställd utredning avskrivits	102
5) utan åtgärd avskrivits	136
6) till åtal hänvisats	5
7) föranlett annan åtgärd än åtal	158
8) föranlett framställning till Kungl. Maj:t	3

och äro vid 1954 års slut:

9) i avbidan på infordrad förklaring, påminnellers avgivande eller annan utredning vilande	49
10) i avbidan på domstols eller myndighets beslut vilande	8
11) på prövning beroende	20

Summa 782

Under år 1954 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 5 ärenden beslutits anställande av åtal, nämligen

på grund av förd klagan i	3
av annan anledning i	2
	5

För nedan angivna fel eller försummelse i tjänsten har förordnats om åtal mot:

1) landsfiskal för olaga anhållande och felaktigt förfarande vid förundersökning i brottmål m. m. (s. 78 o. f.);

2) t. f. landsfiskal för försummelse att, efter gripandet av en person som i sin frånvaro av domstol förklarats häktad och efterlysts i Polisunderrättelser, lämna vederbörlig underrättelse om gripandet (s. 63 o. f.);

3) t. f. inskrivningsdomare för felaktig handläggning av lagfartsärende;

4) ordföranden i statens jordbruksnämnd m. fl. för felaktigt beslut av nämnden m. m.; samt

5) nämndeman för tjänstefel genom rövande av innehållet i en av domstol vid enskild överläggning beslutad men ännu icke offentliggjord dom (s. 102 o. f.).»

Berättelsen upptager vidare meddelande därom, att under år 1954 någon förklaring av lag, i den ordning § 20 regeringsformen bestämmer, icke blivit meddelad av Kungl. Maj:t.

Vid berättelsen äro såsom bilagor fogade en tabell och fyra förteckningar. Tabellen avser av 1954 års riksdag avlätna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt trettonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll. Förteckningarna upptaga *dels* av 1954 års riksdag till Konungen avlätna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under nämnda år vidtagits i anledning av samma skrivelser, *dels* sådana i nyssberörda förteckning upptagna ärenden, som vid utgången av år 1954 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, *dels* ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1954 men vid samma års början voro i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgift om den behandling dessa ärenden undergått under år 1954, *dels* ock ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1954 och vari under år 1954 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

Utskottet. Vid den granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har icke någon anledning till anmärkning förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen anmäler.

Stockholm den 1 februari 1955

På första lagutskottets vägnar:

EMIL AHLKVIST

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, Lindblom, Per Olofsson, Lodenius, fru Gärde Widemar, herrar Lindgren och Theodor Johansson;

från andra kammaren: herrar Landgren, Gustafsson i Borås, Norrby, Jacobsson i Sala, Larsson i Stockholm, fru Eriksson i Stockholm, herrar Fröding och Lundqvist.